

BRUSSELS PHILHARMONIC

NL

ESPAÑA

DEBUSSY - RAVEL - DE FALLA

Noches en los jardines de España

FRI
12.11

BRUSSELS PHILHARMONIC PRESENTS A BUCKET LIST CONCERT
CONDUCTOR CARLOS MIGUEL PRIETO PIANO BORIS GILTBURG
MEZZO-SOPRANO JOLIE DE GENDT CONCERTMASTER JANE PETERS
CLAUDE DEBUSSY IBÉRIA MAURICE RAVEL PIANO CONCERTO IN G MAJOR
MANUEL DE FALLA EL SOMBRERO DE TRES PICOS

FLAGEY
BRUSSELS

**“HOE KAN HET DAT DEZE
FRANSMAN, DIE SLECHTS
EENMAAL SPANJE BEZOCHT
HEEFT, OP ZO’N MEESTERLIJKE
WIJZE DE SPAANSE FOLKLORE
WEET TE ETALEREN? VEEL
SPAANSE COMPONISTEN
KUNNEN NIET AAN DEZE
DEBUSSY TIPPEN. STIKJALOERS
ZULLEN ZE ZIJN!”**

MANUEL DE FALLA

PROGRAMMA

Brussels Philharmonic
Carlos Miguel Prieto, dirigent
Boris Giltburg, piano
Jolien De Gendt, sopraan

Claude Debussy

Images: 2. Ibéria (1905-1908)

Par les rues et par les chemins

Les parfums de la nuit

Le matin d'un jour de fête

Maurice Ravel

Pianoconcerto in G (1931)

I. Allegramente

II. Adagio Assai

III. Presto

pauze

Manuel de Falla

El sombrero de tres picos (1919)

Introducción

PARTE I

La tarde

Danza de la molinera (Fandango)

Las uvas

PARTE II

Danza de los vecinos (Seguidillas)

Danza del molinero (Farruca)

Danza del corregidor

Danza final (Jota)

MUSICI BRUSSELS PHILHARMONIC

dirigent
Carlos Miguel Prieto

concertmeester
Jane Peters

solist
Boris Giltburg, piano
Jolien De Gendt, sopraan

eerste viool
Nadja Nevolovitsch ⁽¹⁾
Bart Lemmens ⁽²⁾
Camille Aubrée, Olivia Bergeot,
Annelies Broeckhoven,
Cristina Constantinescu,
Veerle Houbraken, Justine Rigutto,
Kristina Rimkeviciute,
Elizaveta Rybentseva, Anton Skakun,
Alissa Vaitsner, Gillis Veldeman

tweede viool
Samuel Nemtanu ⁽¹⁾
Alexis Delporte,
Francisco Dourthé Orrego,
Aline Janeczek, Juliette Janssen,
Mireille Kovac, Eléonore Malaboef,
Sayoko Mundy, Naoko Ogura,
Eline Pauwels, Julien Poli,
Stefanie Van Backlé

altviool
Roman Spitzer ⁽¹⁾
Griet François ⁽²⁾
Philippe Allard, Eduard Ataev,
Phung Ha, Hélène Koerver,
Agnieszka Kosakowska,
Barbara Peynsaert,
Stephan Uelpenich, Patricia Van Reusel

cello
Kristaps Bergs ⁽¹⁾
Kirsten Andersen, Diego Coutinho,
Barbara Gerarts, Julius Himmler,
Sophie Jomard, Emmanuel Tondus,
Elke Wynants

contrabas
Jan Buyschaert ⁽¹⁾
Elias Bartholomeus, Thomas Fiorini,
Daniele Giampaolo, Simon Luce,
Luzia Vieira

fluit
Wouter Van den Eynde ⁽¹⁾
Sarah Miller, Elise Tossens
Jill Jeschek ⁽²⁾

hobo
Arie van der Beek ⁽¹⁾
Maarten Wijnen
Lode Cartrysse ⁽²⁾

klarinet
Anne Boeykens ⁽¹⁾
Severine Sierens
Midori Mori ⁽²⁾

fagot
Marceau Lefèvre ⁽¹⁾, Karsten Przybyl ⁽¹⁾
Alexander Kuksa
Jonas Coomans ⁽²⁾

hoorn
Hans van der Zanden ⁽¹⁾
Claudia Rigoni, Luc van den Hove
Mieke Ailliet ⁽²⁾

trompet
Ward Hoornaert ⁽¹⁾
Rik Ghesquière, Luc Sirjacques

trombone
Soteris Chrysostomou ⁽¹⁾
Sander Vets
Tim Van Medegael ⁽²⁾

tuba
Jean Xhonneux ⁽²⁾

pauken
Gert François ⁽¹⁾

percussie
Gert D'haese ⁽²⁾, Titus Franken ⁽²⁾
Bjorn Denys, Ruben Martinez Orio,
Stijn Schoofs

harp
Eline Groslot ⁽²⁾

piano & celesta
Anastasia Goldberg ⁽²⁾

⁽¹⁾ aanvoerder

⁽²⁾ solist

WELKOM

Een programma vol zuiders temperament met muziek die de trotse Spaanse cultuur viert, in handen van een Mexicaanse dirigent: vámonos!

Debussy alludeert met Ibéria op de Zuid-Spaanse cultuur: met een rijke verbeeldingskracht tekent hij een vibrerend muzikaal tableau met levendige straten, zwoele Andalusische nachten en straten vol uitbundig dansende mensen. Ravel verwerkt de invloeden van Baskische en Spaanse volksmuziek in zijn Pianoconcerto in G, en de Falla creëert in opdracht van Sergej Diaghilev zijn meesterwerk El sombrero de tres picos, waarin zijn pure liefde voor Spanje tot klinken wordt gebracht.

TOELICHTING

Niet lang na het overlijden van Claude Debussy (1862-1918) schreef de Spaanse componist Manuel de Falla (1876-1946) het volgende: "Hoe kan het dat deze Fransman, die slechts eenmaal Spanje bezocht heeft, op zo'n meesterlijke wijze de Spaanse folklore weet te etaleren? Veel Spaanse componisten kunnen niet aan deze Debussy tippen. Stikjaloers zullen ze zijn!"

De Falla raakte bevriend met Debussy en Maurice Ravel (1875-1937) toen hij in 1907, op aanraden van zijn mentor Felipe Pedrell, naar Parijs verhuisde. Hij raakte in de ban van hun esthetiek, en op hun beurt pikten Debussy en Ravel elementen uit zijn muziek op. De fascinatie voor exotische culturen was al even in opmars in de Franse hoofdstad, en mede onder invloed van de wereldtentoonstellingen aan het einde van de 19e eeuw ontstond een kruisbestuiving tussen het Franse impressionisme en de levendige en kleurrijke Spaanse muziek.

Zijn eerste Spaans getinte compositie schreef Debussy in 1903 met La soirée dans Grenade voor piano. Maar het was vooral Ibéria waar de Falla zo van onder de indruk was. Bij Ravel zat de aantrekkingskracht tot de Spaanse cultuur verweven in zijn genen; zijn moeder kwam namelijk uit Ciboure, een Frans-Baskisch dorpje aan de Atlantische Oceaan. Daarnaast onderhield hij tal van vriendschappen met Spanjaarden, en verbleef hij regelmatig in het land van de flamenco

en toreadors. Het is tijdens één van die reizen dat Ravel de eerste schetsen maakte van zijn Pianoconcerto in G.

PORTRET VAN HET IBERISCHE SCHIEREILAND

Images pour Orchestre, een muzikaal portret van drie Europese landen, is één van Debussy's bekendste en meest grootschalige orkestwerken. Debussy werkte er op verschillende tijdstippen aan in de periode tussen 1905 en 1912, en de drie delen gingen ook afzonderlijk in première. Het eerste dat hij in de reeks voltooide was Ibéria, een ode aan de Spaanse cultuur. Langer dan een paar uurtjes was hij niet in Spanje geweest, maar toch wist hij precies de juiste sfeer te evoceren. En dat alles louter vanuit wat hij over Spanje had gelezen, gehoord of gezien.

Ibéria bestaat op zijn beurt uit drie delen. Over het eerste deel, Par les rues et par les chemins, schreef Debussy: "Op dit moment hoor ik de geluiden van de Catalaanse wegen en tegelijk de muziek van de straten van Granada." Dat vertaalt zich in levendige muziek, met castagnetten en tamboerijn in het orkest. Het tweede deel, Les parfums de la nuit, riep bij de Falla de "bedwelmende magie van Andalusische nachten" op. Hier maken de castagnetten plaats voor een intieme bezetting en sensuele klankcombinaties. Aan het einde luiden klokken de dageraad en het begin van het levendige Le matin d'un jour de fête in. Na het ontwaken barst het feestgedruis los: een vrolijke menigte danst op de

stemmige akkoorden van een banda de guitarras y bandurrias, blazers fluiten opgewekte melodieën en in de verte weerklinkt een deuntje op viool.

CONTRASTRIJK CONCERTO

Ravels Pianoconcerto in G is een blauwdruk van Ravels esthetiek. Met Mozart en Saint-Saëns als voorbeeld, staat het ver van de vaak bombastische pianoconcerti uit de twintigste eeuw. "De muziek van een concerto moet, naar mijn mening, lichtvoetig en briljant zijn, en niet streven naar diepzinnigheid of dramatische effecten. Van sommige grote klassieken [met name Brahms] is gezegd dat hun concerten niet 'voor' maar 'tegen' de piano zijn geschreven. Ik ben het daar helemaal mee eens. Ik was van plan dit concerto de titel 'Divertissement' te geven. Toen bedacht ik me dat dat niet nodig was, omdat de titel 'Concerto' op zich al duidelijk genoeg zou moeten zijn," zo verduidelijkte Ravel zijn visie.

Hij schreef zijn Pianoconcerto in G tussen 1929 en 1931, na een concertreis door de Verenigde Staten. Hij had er de jazz leren kennen die ook in Parijs weerklonk: "Het meest boeiende van jazz is het rijke en afwisselende ritme. Het is een erg rijke en onmisbare bron van inspiratie voor moderne componisten, en het verwondert me dat zo weinig Amerikanen erdoor beïnvloed worden." Het verbaast dan ook niet dat Ravel de gesyncopeerde ritmes, bluesfiguren en jazzharmonieën in zijn pianoconcerto

integreerde. Ook de Spaanse invloeden zijn niet ver weg. Qua vorm volgt het concerto de traditionele opdeling in drie bewegingen, die onderling erg van elkaar verschillen. Voor het orkest koos Ravel bewust een kleinschalige bezetting waarbij vooral de diepe stemmen zoals de Engelse hoorn, basklarinet, contrafagot en de lage strijkers aan zet zijn – als contrast met de pianist die voornamelijk in het hoge register speelt.

Ravel wilde graag zelf de première uitvoeren maar door gezondheidsproblemen moest hij van dat plan afzien. Pianiste Marguerite Long nam zijn plaats in tijdens de succesvolle première in 1932 in Parijs met Ravel als dirigent. Het was de start van een tournee langs de grote Europese steden. Daarna ging Ravels gezondheid snel bergaf: een degeneratieve spierziekte zorgde ervoor dat hij het jaar daarop nog erg moeilijk kon schrijven, spreken of zelfs bewegen. Hij overleed in 1937 na een hersenoperatie, maar liet met dit werk wel één van de populairste pianoconcerti van de twintigste eeuw na.

OP EN TOP SPAANS

Tijdens zijn verblijf in Parijs ontwikkelde de Falla een persoonlijke stijl die hij zelf omschreef als “de schepping van een nieuwe Spaanse kunst”, gebruik makend van “de natuurlijke, levende bronnen van de Spaanse volksmuziek, namelijk de substantie van klank en ritme en niet hun uiterlijke verschijningsvormen”. Met een pak nieuwe inspiratie en

ervaring op zak keerde hij in 1917 terug naar Spanje. Datzelfde jaar had de Russische impresario Sergei Diaghilev het door oorlog geteisterde Parijs ingeruild voor het neutrale Madrid. Daar raakte hij als betoverd door een uitvoering van de Falla's *Nights in the Gardens of Spain*, waarop hij de componist vroeg om de compositie te herwerken voor zijn *Ballets Russes*. Maar de Falla zag het anders; hij deed Diaghilev het tegenvoorstel om zijn pantomime *El corregidor y la molinera* uit te breiden tot een volwaardig ballet: *El sombrero de tres picos*.

En zo geschiedde. De Falla vertaalde het verhaal van de zelfvoldane *corregidor* die de molenaarsvrouw van haar man probeert af te snoepen in een balletpartituur die bol staat van de energieke dansen, Spaanse volksmelodieën en sprankelende humor. Niemand minder dan Leonide Massine zorgde voor de choreografie, terwijl de decors en kostuums ontworpen werden door Pablo Picasso. Al bij de eerste uitvoering in het Londense Alhambatheater op 22 juli 1919 was *El sombrero de tres picos* – in het Nederlands vertaald als *De driepuntige hoed* of *De driekanten steek* – een overweldigend succes. Het werd zo geprezen, dat de Falla niet veel later twee orkestsuites uit het ballet samenstelde; een uit elke acte. De tweede suite, waarin de ene traditionele dans de andere in sneltempo opvolgt, groeide uit tot een succesnummer.

Toelichting door Aurélie Walschaert

CARLOS MIGUEL PRIETO, DIRIGENT

www.carlosmiguelprieto.com

Carlos Miguel Prieto, geboren in Mexico-Stad, komt uit een muzikale familie met Spaanse en Franse wortels. De dirigent staat bekend om zijn liefde voor Latijns-Amerikaanse muziek. Zo stond hij aan het hoofd van meerdere wereldpremières van Mexicaanse componisten hun werk. Zijn directiestijl wordt omschreven als charismatisch, dynamisch en expressief.

Prieto behaalde diploma's aan de zowel Princeton als Harvard University. Sinds 2006 is hij de muziekdirecteur van Louisiana Philharmonic Orchestra, een jaar later, vanaf 2007, draagt hij dezelfde titel bij Orquesta Sinfónica Nacional de México, en in 2008 werd hij ook door Orquesta Sinfónica de Minería aangesteld als muziekdirecteur. Recente hoogtepunten zijn samenwerkingen met het London Philharmonic Orchestra, Chicago Symphony Orchestra en North Carolina Symphony Orchestra.

Als fervente voorstander van muzikeducatie was hij chef-dirigent van Youth Orchestra of the Americas tot 2011 waarna hij er muziekdirecteur is geworden. Hij werkte ook regelmatig samen met het National Youth Orchestra of Great Britain en het NYO2 in New York.

BORIS GILTBURG, PIANO

www.borisgiltburg.com

De in Moskou geboren, Israëlsche pianist Boris Giltburg wordt overvloedig geprezen als een gevoelige, verhalende en meeslepende vertolker: “[met zijn] lyrische stem, veelzijdige speeltechnieken en een breed dynamisch palet [vertaalt] hij een fantastische energie” (Washington Post). In 2013 ontving hij niet enkel de publieksprijs maar eindigde hij tevens als eerste laureaat in de Koningin Elisabethwedstrijd.

Hij is regelmatig te gast met recitals in concertzalen zoals onder meer Amsterdam Concertgebouw, Carnegie Hall en Wiener Konzerthaus. Recente orkestrale hoogtepunten omsluiten samenwerkingen met London Philharmonic, Czech Philharmonic, WDR Sinfonieorchester en Israel Philharmonic.

Giltburg is een graag geziene, wederkerende gast bij Brussels Philharmonic. Als uitzonderlijk voorbeeld uit de vele uitvoeringen die ze al samen brachten geldt de marathon van de Beethoven-pianoconcerti in 2020, waar Beethovens vijf volledig overgeleverde pianoconcerti op drie opeenvolgende avonden tot klinken werden gebracht.

JOLIEN DE GENDT, SOPRAAN

www.joliendegendt.com

Coloratuursopraan Jolien De Gendt studeerde aan het Koninklijk Conservatorium Gent bij Gidon Saks, Marcos Pujol en Mireille Cappelle. Ze vervulde haar opleiding met een programma aan Operastudio Vlaanderen (nu bekend als International Opera Academy).

Sinds 2006 is De Gendt vast verbonden aan het Vlaams Radiokoor waar ze ook regelmatig solopartijen voor haar rekening neemt (onder meer onder leiding van Eric Whitacre, Hervé Niquet, Stéphane Denève en Dirk Brossé). Ze heeft ook deelgenomen aan een aantal theaterproducties waaronder met KOPERGIETERY en NTGent. Tenslotte is ze ook thuis in andere genres zoals opera (waar ze reeds te zien was in Mozarts Die Zauberflöte als Koningin van de nacht en als Belinda in Purcells Dido and Aeneas), en oratoria zoals Bachs passies of Carl Orffs Carmina Burana.

BRUSSELS PHILHARMONIC

www.brusselsphilharmonic.be

“De wereld heeft symfonische muziek nodig. En symfonische muziek heeft de wereld nodig.”

Dat is de overtuiging van Brussels Philharmonic. Als symfonisch orkest, opgericht in 1935 onder de vleugels van de Belgische openbare omroep, zit het in ons DNA om de symfonische wereld maximaal te ontsluiten. Door te vernieuwen met respect voor het waardevol verleden houden we symfonische muziek van gisteren, vandaag én morgen relevant en inspirerend - voor onszelf en de hele samenleving. Dat doen we vanuit de historische Studio 4 van Flagey in Brussel, samen met muziekdirecteur Kazushi Ono: hij deelt onze open en avontuurlijke geest en het rotsvaste geloof in de noodzakelijke kruisbestuiving tussen kunst, het leven en de maatschappij.

Met een werking die stevig verankerd is in thuisstad Brussel focust Brussels Philharmonic resoluut op 4 werkterreinen, die allemaal inzetten op het verbinden van mensen rondom symfonische muziek:

> Brussels Philharmonic Bucket List: onze eigenzinnige selectie uit het groot symfonisch repertoire, met werken die je volgens ons minstens één keer in je leven live in de concertzaal gehoord moet hebben.

> Brussels Philharmonic Atelier: terug naar de oorsprong van symfonische muziek, de kunst van het musiceren in kleinere formatie. We vertragen en werken in de diepte, met extra aandacht voor het delicate detail.

> Brussels Philharmonic Lab: een plek waar muziek van vandaag de hoofdrol krijgt, onderzocht en getest wordt, of blootgesteld aan andere kunsten of uitvoeringsvormen. Een radicale keuze voor experiment en toekomst met gastdirigent Ilan Volkov.

> film & festival: als voormalig omroeporkest zit de liefde voor filmmuziek diep in ons. Daarnaast delen we onze goesting, kennis en expertise graag met partners en festivals.

Onder, rondom en doorheen de vele concertproducties loopt als rode draad EXPLORE: een veelheid aan uiteenlopende verbindende initiatieven die uitnodigen om te ontdekken, te verdiepen, te verwonderen, te delen, te connecteren. Via onder meer ontmoetingen, podcasts, kamermuziek, wandelingen, educatieve fiches en workshops, nabesprekingen, toeleidingen op maat, digitale initiatieven en zoveel meer komt Brussels Philharmonic naar jou. Dankzij de jeugdorkestenwerking krijgen jonge musici bovendien de kans om zelf aan de slag te gaan: van amateurniveau bij Brussels Young Philharmonic (BOENK!) tot pre-professioneel bij Youth Orchestra Flanders.

De visie van muzikdirecteur Kazushi Ono, een ervaren dirigent wiens uitstraling continenten, culturen en genres overstijgt, heeft vele raakvlakken met die van het orkest: de authenticiteit waarmee het grote repertoire levend gehouden wordt, de permanente zoektocht naar innovatie en evolutie, het engagement om muziek van vandaag en morgen een centrale plek te geven, de passie om de liefde voor symfonische muziek breed en genereus te delen.

Dat delen gebeurt in de eerste plaats in thuishaven Flagey, waar het orkest repeteert, concerteert en de deuren van zijn werking open gooit, en op de grote podia en festivals in Vlaanderen. De internationale uitstraling toont zich in de opgebouwde reputatie voor het opnemen van soundtracks (waaronder de Oscar-winnende muziek voor 'The Artist'), de vele succesvolle opnames voor labels waaronder Deutsche Grammophon, en de ambitieuze projecten op gerenommeerde podia wereldwijd (Carnegie Hall New York, Philharmonie de Paris, Musikverein Wien, Grosses Festspielhaus Salzburg, Cadogan Hall London).

Brussels Philharmonic is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

BRUSSELSPHILHARMONIC

WWW.BRUSSELSPHILHARMONIC.BE

Vlaanderen
vlaamse regering

flagey

MET DANK AAN DE BELGISCHE TAX SHELTER & BESIDE TAX SHELTER